

եան. Տիկին Տիրուհի Միսաքեան, նախագահուհի Հ. Կ. Ոսկի. Օր. Գազարեան, քարտուղարուհի Փարիզի Հայ Երիտ. Ակումբի. Օր. Զ. Գալփայեան, Հայ Օրիորդաց Միութ. Հ. Բ. Ը. Մ.-ի. Փրոֆ. Ն. Ադունց. Գ. Աքմանեան (Ա. Սեմա), խմբագիր Մշակոյթ պարբերականի. Վ. Անդրեասեան, Հ. Մ. Ը. Մ. — Սկսուողներ. ԲԺ. Ա. Ասլան. Հ. Բալուեան, խմբագիր Զարբնոց տարեգրքի. Տ. Բաղդասարեան, Հայ Կամ. եւ Մարտիկներու Միութիւն. Լ. Բաշալեան. Ռ. Բերբերեան. Դաւիթ Բէկ. ԲԺ. Հ. Զարդարեան, Հայ Գրողներու Ընկերակցութիւն. Վ. Էլմանեան, Հայ Ազատ Արեւտադէտներ. Վ. Էսմէրեան. Ռ. Զադէսեան, Նախկին Պատ. Հայ Սպաններու Միութիւն. Շ. Թիւրապեան,

ատենապետ Հայ Ուս. Միութ. ԲԺ. Վ. Թորգոմեան. Ա. Խանէտանեան, Զաւիահաս Որ. Միութիւն. Ա. Խատիսեան. Տ. Կամսարական. Լ. Կիւմիշկերտեան, Հ. Բ. Ը. Միութեան ներկայացուցիչ. Ա. Հանըմեան. Ա. Ճիւնպիւշեան, խմբագիր Ապագայ շաբաթաթերթի. Մ. Մալումեան, Աղբառ. Ընկ. Փարիզի Հայ. Դ. Մեյլոյեան. Շ. Միսաքեան, հիմնադիր տնօրէն Յառաջ օրաթերթի. Նր. Յարութիւնեան. Շ. Նարդունի, խմբագիր Հայ Բոյժի եւ Երկունքի. Ս. Պողոսեան, խմբագիր Արագած շաբաթաթերթի. Ա. Շախաբունի. Հրանտ Սամել. Սիփան — Կոմիտաս Երգչախումբ. Ս. Վրացեան, հիմնադիր տնօրէն Վէմ հանդէսի. Ք. Ֆարշեան, Հայ Արիւնք:

ՄՈՒՐԱՏ — ՌԱՖԱՅԷԼԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՀԱՐԻՐԱՄԱՍԵԱԿԸ

Մայիս 24-ին, Փարիզի քաղաքապետութիւնը պաշտօնական ընդունելութիւն ստրքեց Փարիզի հայ գաղութին՝ Մուրատ — Ռաֆայէլեան վարժարանի հարիւրամեակի առթիւ: Այս ընդունելութեամբ վերջ գտան այն հանդէսները, որոնք սկսել էին անցնել օգոստոսին, վեներտիկում, յիշեալ վարժարանի հարիւրամեայ յորելեանի առթիւ: Բացի հայկական հաստատութիւններէ մէջ կազմակերպուած հանդէսներէ, Ֆրանսական Ակադեմիայի քաղաքական եւ բարոյական գիտութեանց կառնոն էլ, իր նիստերից մէկում, հանդիսաւորապէս փառաբանեց Միջիւրեան վանքի կատարած մշակութային մեծ դերը: Ընդհանուր առմամբ, Մուրատ —

Ռաֆայէլեան վարժարանի յորելեանական տարին անցաւ յաջող, քէեւ, պէտք է ասել, որ կարող էր եւ պէտք է աւելի լայնատարած ու ժողովրդական դառնար, եթէ յորելեանի նախնանքներէն ու կազմակերպութեան տրւէր համազգային բնոյթ: Իրապէս տօնակատարութիւնը, կարծես, յարանաւանական շրջանակից շատ դուրս չեկաւ: Մուրատ — Ռաֆայէլեան վարժարանը, ինչպէս եւ վեներտիկի ու վիեննայի միաբանական հաստատութիւնները նախ եւ առաջ հայ ազգային մշակոյթի վառարաններ են հանդիսանում եւ, որպէս այդպիսին, ընդհանուր ազգային սեփականութիւն են եւ ընդհանուր ազգային պարծանք:

ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ԹԱՆԳԱՐԱՆ ԵՐԵՒԱՆՈՒՄ

Մայիս 18-ին երեսնամեայ քացւել է քաղաքային (կոմունալ) քանդաքան, որ ներկայացնում է Հայաստանի մայրա-

քաղաքի անցեալն ու ներկան: Թանգարանը բաղկացած է չորս բաժիններից. 1) Ուրարտական — խալդական ու միջ-

նադարեան շրջան, 2) պարսկական տիրապետութեան շրջան, 3) ռուսական տիրապետութեան եւ անկախութեան շրջան, 4) խորհրդային շրջան: Հին դարը ներկայացնում են սակաւաքիւ քաղաքէ ու կաւէ ամաններ, քարէ գործիքներ, բրոնզէ ապարանջաններ եւ այլն: Միջնադարից մնացել են գլխաւորապէս խաչքարեր, որոնք յայտնաբերուել են կաթուղիէ եկեղեցում, որ բանդել են բոլշեիկները: Աւելի հարուստ է պարսկական շրջանը. ցուցադրած են նրբաւանի բերդը, Գիւրջի քարամասարան, Կոնդի տեսարանը, հին բաղնիքը, Փանախանի տունը, Սարդարի պալատի լուսանկարը, դրամներ, պղինձէ ամաններ, կնուններ, սկուտեղներ, կաթսաներ եւ այլն: Բնականաբար, շատ աւելի

նոյս է ռուսական եւ հանրապետական շրջանը եւ, ի հարկէ, աւելի բազմազան խորհրդային շրջանը: Յատուկ ճիգ է քաղուած հակադրելու հինն ու նորը, այսպէս, Պօղոս - Պետրոս քանդած եկեղեցու մակէտի կոզին՝ դրած է նոյն եկեղեցու տեղը շինած «Մոսկւա» հիւրանոցի մակէտը: Մի առանձին սենեակում ամփոփուած են նկարիչներ Մ. Սարեանի, Փ. Թէրլեմէզեանի, Առաքելեանի, Գիւրջեանի, Գայֆէջեանի, Ղարիբեանի եւ ուրիշների նկարները նրբաւանի տեսարաններով: Թանգարանը գտնուում է Գոյ - Մէջիտի շէնքում, որ կառուցւած է 1736 - 47 թւականներին եւ նոյնպէս քանդաքանային յուշարձան է:

«ՄԱՐԶԱՆ» ՕՊԵՐԱՆ

Երաժշտագէտ Կարօ Զաքարեանը յօրինել է «Մարջան» անունով մի օպերա, որ մեծ յաջողութեամբ ներկայացուել է Մոսկւայում: Օպերայի նկարը առնւած է Հայաստանի քաղաքացիական կռիւներից. խօսքերը կազմել է բանաստեղծ

Արշ. Խոնդկարեանը: «Մարջան»-ը գրւած է Պետական Օպերայի յանձնարարութեամբ. հեղինակը աշխատել է, ըստ կարելւոյն, հարազատ մնալ ժողովրդական երաժշտութեան: Նրբաւանի քերթերը մեծ գովեստով են խօսում Կարօ Զաքարեանի գործի մասին:

